

11.3.2026

Teknologiateollisuus ry:n lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmiä U 15/2026 vp ja U 16/2026 vp

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmistä.

Pidämme komission verkkopakettia tervetulleena aloitteena. Sähköverkkoinvestointien vauhdittaminen on keino edistää energiantensiivisen teollisuuden investointeja sekä päästövähennyksiä esimerkiksi sähköistämisen kautta. Verkkojen kehittämisellä voidaan myös luoda edellytyksiä uudentalaiselle sähköön pohjautuvalle teollisuudelle.

Verkkoinfrastruktuurin kehittämisen tavoitteena tulee olla puhtaan energian käyttöönoton edistäminen energian kohtuuhintaisuudesta ja vakauudesta huolehtien. Tästä näkökulmasta komission esitykseen kuuluva luvituksen sujuvoittaminen on tervetullutta. Lisäksi on hyvä, että myös erilaiset verkkoa laajentamattomat ratkaisut, kuten älykkäät ja digitaaliset ratkaisut, huomioidaan entistä paremmin.

Lausuntomme yksityiskohtaiset huomiot koskevat U-kirjelmää U 16/2026 vp.

Uusiutuvan energian direktiiviä koskevat ehdotukset (U 16/2026 vp)

Teknologiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan U-kirjelmän kirjaukset uusiutuvan energian direktiiviä koskien ovat pääosin kannatettavia. EU:n lupamenettelyjä koskevissa muutoksissa tulisi pyrkiä yhtenäiseen ja johdonmukaiseen sääntelykokonaisuuteen, sillä Suomessa on varmistettava vakaa ja ennustettava toimintaympäristö uuden teknologian investoinneille.

Sääntelyn tulee edesauttaa uusien energiainvestointien toteutumista, jotta saatavilla on riittävästi puhdasta ja hinnaltaan kilpailukykyistä energiaa sähköistyvän yhteiskunnan tarpeisiin. Liikenteen ja asumisen lisäksi puhdas sähkö näyttelee tärkeää roolia teollisuuden päästöjen leikkaamisessa, joko suoran sähköistymisen tai puhtaaseen sähköön pohjautuvan vedyntuotannon kautta.¹ Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että hankkeiden lupamenettelyitä sujuvoitetaan siten, että hankkeiden lupavarmuus ja lupaprosessin nopeus paranevat.

Suurten energiahankkeiden hyväksyttävyyden ja toteutumisen kannalta itsenäisen välittäjän hyödyntäminen voi olla hyödyllistä, mutta asiasta ei ole tarkoituksenmukaista säätää velvoittavasti lain tasolla. Suomessa komission ehdotukseen kuuluva energiahankkeiden hyötyjen jakautuminen paikallisesti toteutuu jo muun muassa kiinteistöverotulon kautta. Teknologiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan valtioneuvoston kanta on tältä osin perusteltu.

¹ Koljonen, T et al. (2025). *Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja skenaariot (KEITO) – pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustaselvitys* (VTT Technology 443). VTT Technical Research Centre of Finland. <https://publications.vtt.fi/pdf/technology/2025/T443.pdf>

Sähkömarkkinadirektiivi (U 16/2026 vp)

Teknologiateollisuus ry katsoo, että tietyiltä osin U-kirjeluonnoksen kirjauksia sähkömarkkinadirektiivin osalta olisi tarpeen täsmentää, koska voimakkaasti lisääntyvä puhtaan sähkön tuotanto edellyttää myös energiajärjestelmän kehittämistä tulevana vuosina, joka puolestaan edellyttää sujuvia lupa- ja investointiprosesseja.

” Valtioneuvosto kannattaa periaatetta, jossa sähköverkkoinfrastruktuuria koskevien lupamenettelyjen yhteydessä tehtävissä tapauskohtaisissa arvioinneissa, kun tasapainotetaan oikeudellisia etuja, siirto- tai jakelujärjestelmän infrastruktuurin suunnittelun, rakentamisen ja käytön oletetaan olevan yleisen edun kannalta ensisijaisia.”

Teknologiateollisuus yhtyy tähän valtioneuvoston kantaan. Erityisen tärkeää on varmistaa puhtaaseen sähkөөn pohjautuvien teollisten investointien sähköverkkoinfrastruktuurin katsominen yleisen edun kannalta ensisijaiseksi, jotta sähköverkkoon liittymisestä ei muodostu investointien pullonkaulaa.

” Valtioneuvosto kannattaa määräaikojen asettamista sähköverkon infrastruktuuriin liittyville lupamenettelyille, mutta niiden soveltamisessa olisi hyvä olla joustoa. Kolmen kuukauden määräaika lisäaineiston pyytämiseksi puutteellisiin hakemuksiin voi joissain tapauksissa olla melko niukka ja voisi olla myös pidempi.”

Teknologiateollisuus tukee valtioneuvoston kantaa määräaikojen asettamista sähköverkon infrastruktuuriin liittyville lupamenettelyille. Sähköverkon kehittämishankkeet ja erityisesti niiden luvitus Euroopassa kestävät tällä hetkellä pidempään kuin esimerkiksi uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteetin lisääminen sekä siihen liittyvä luvitus. Teknologiateollisuus haluaa kiinnittää huomiota siihen, ettei komission ehdotuksen kahden vuoden aikaraja ole merkittävästi lyhyempi kuin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kansallisten valvovien viranomaisten tietoihin perustuva arvio luvituksen kestosta.²

Teknologiateollisuus katsoo, ettei U-kirjelmän kirjaus koskien vapautusta olemassa olevan siirto- ja jakeluverkkoinfrastruktuurin kunnostamisen, nykyaikaistamisen tai tehostamisen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä sekä luonto- ja lintudirektiivien mukaisista arvioinneista ole tarkoituksenmukainen:

” Valtioneuvosto ei kannata poikkeuksia YVA-direktiivin liitteeseen I, sillä kyseessä olevassa liitteessä nimetyt hankkeet on EU-tasolla määriteltävä sellaisiksi, joilla lähtökohtaisesti aina todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näin ollen muutosehdotus poikkeaisi YVA-direktiivin systematiikasta. Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti ehdotuksesta tulisi poistaa YVA-direktiivin liitteen I soveltamista koskevat muutosehdotukset.

² Euroopan tilintarkastustuomioistuin. (2025). *Review 01/2025: Making the EU electricity grid fit for net-zero emissions*. https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/RV-2025-01/RV-2025-01_EN.pdf

Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan vapautus on perusteltu, ottaen huomioon sen, että vapautuksen edellytyksenä kuitenkin olisi, että toimenpiteet eivät edellytä lisätilan käyttöä ja että ne noudattavat alkuperäiselle laitokselle vahvistettuja soveltuvia ympäristönsuojelun lieventämistoimia (authorisation procedure: artikla 8(9)).

Jäsenmaat saisivat myös tietyissä olosuhteissa sallia poikkeukset myös uuden jakeluverkkoinfrastruktuurin rakentamiselle. Näissäkin tapauksissa edellytyksenä poikkeamalle olisi viranomaisen arvio siitä, ettei hankkeella ole todennäköisesti merkittäviä ympäristöllisiä vaikutuksia. Teknologiateollisuus katsoo tämän riittäväksi varotoimenpiteeksi ja kannattaa siten komission esitystä.

YVA-menettelyiden sujuvoittamisen tarpeellisuuden yhteydessä on paikallaan huomioida havainnot siitä, että vuosien 2010–2023 välillä YVA-menettelyiden keskimääräinen kesto on lähes kaksinkertaistunut. Tämä ei johdu EU:n oikeudellisten vaatimusten lisääntymisestä eikä myöskään hankkeiden määrän kasvusta, mikä viittaa siihen, että jäsenvaltioiden tasolla ei ole riittävää kapasiteettia käsitellä menettelyjä tehokkaasti (Collection of information and data on the implementation of the revised Environmental Impact Assessment (EIA) Directive (2011/92/EU) amended by 2014/52/EU, Final report). Sähköverkot ylittävät valtioiden rajat, ja koska YVA-menettelyiden kesto on ongelmana EU-laajuinen, on YVA-menettelyiden sujuvuuteen pyrittävä EU-tasolla.

Kunnioittavasti,

Teppo Säkkinen
Johtaja, kestävä kasvu
Teknologiateollisuus ry